

Warszawa, 26 lipca 2016 r.

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-I.431.1.13.2016

**Pan
Jan Starzyński
Prezydent
Miasta Pruszkowa**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163), w związku z art. 7 ust. 1 pkt. 6 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 20-23 czerwca 2016 roku kontrolę kompleksową w Urzędzie Miasta Pruszkowa. Przedmiotem kontroli było sprawdzenie prawidłowości realizacji zadań własnych gminy dotyczących tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie:

- opracowywania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

Kontrolą objęto okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Pana bez zastrzeżeń w dniu 11 lipca 2016 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w Mieście Pruszków oceniono pozytywnie z uchybieniami.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy. Na podstawie przedstawionej dokumentacji oraz złożonych wyjaśnień ustalono iż, żadnej z komórek organizacyjnych ani stanowisk Urzędu Miasta Pruszków nie przyporządkowano zadań związanych z realizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Podczas kontroli stwierdzono, że zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Mieście Pruszków realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszkowie.

Rada Miejska w Pruszkowie przyjęła Uchwałą Nr XXIX/267/2013 z dnia 31 stycznia 2013 roku w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta na lata 2013- 2015”. Program na kolejne lata Rada Miejska w Pruszkowie przyjęła Uchwałą Nr XX.224.2016 z dnia 9 czerwca

2016 roku w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Pruszkowa na lata 2016- 2021”.

W wyniku działań kontrolnych oraz na podstawie przedstawionej dokumentacji ustalono, iż Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizowany był w okresie objętym kontrolą w sposób następujący:

- w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje Punkt Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który w okresie od 1.01.2015 r. do dnia 31.05.2016 r. udzielił 127 porad prawnych, 211 porad psychologicznych, odbyły się 142 porady i konsultacje specjalisty ds. przemocy. Prowadzone są również grupy wsparcia dla osób doznających przemocy. Raz w tygodniu w Punkcie dyżur pełnią również mediatorzy. Od maja 2016 r. w Punkcie uruchomiono „telefon zaufania” dla mieszkańców miasta będących w sytuacji kryzysowej w tym osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- W roku 2015 w placówkach oświatowych w Pruszkowie zrealizowano szereg programów kształtujących prawidłowe relacje międzyludzkie, przeprowadzono zajęcia dotyczące konfliktów, diagnozowano środowiska uczniów z rodzin zagrożonych wykluczeniem, udzielano wsparcia rodzinom zagrożonym kryzysem. Ponadto w szkołach prowadzone były spotkania dla rodziców, podczas których mogli zdobyć wiedzę na temat rozwoju dziecka oraz umiejętności, które pozwolą im radzić sobie w wielu sytuacjach związanych z wychowywaniem. Funkcjonariusze Referatu Profilaktyki Straży Miejskiej w Pruszkowie przeprowadzili na terenie szkół 99 zajęć i spotkań z dziećmi, młodzieżą i rodzicami, w których łącznie uczestniczyło ponad 6 000 osób. Szeroka tematyka zajęć profilaktycznych obejmowała m.in. bezpieczne zachowania, profilaktykę agresji, różne formy bezpieczeństwa, odpowiedzialność prawną nieletnich.
- Na terenie miasta w placówkach samorządowych oraz poradniach rozpowszechniane są broszury i ulotki informujące o zjawisku przemocy oraz instytucjach udzielających wsparcia.
- Na terenie miasta Pruszkowa nie funkcjonuje żaden ośrodek wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie. Z wyjaśnień złożonych podczas kontroli wynika, iż „w przypadku konieczności zapewnienia osobie doznającej przemocy w rodzinie schronienia podejmowana jest współpraca z Zespołem Ośrodków Wsparcia w Piastowie, z ośrodkami działającymi na terenie Warszawy, z Centrum Praw Kobiet, z Wspólnotą Chleb Życia – Dom dla matek z dziećmi w Brwinowie”. W roku 2015 schronienie zapewniono jednej rodzinie (matka z dzieckiem). W 2016 r. do dnia kontroli schronienie zapewniono również jednej rodzinie (matka z dwojgiem dzieci).
- W okresie objętym kontrolą nie odnotowano przypadków odebrania dziecka na podstawie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Nie było również przypadków opuszczenia przez sprawców mieszkania o jakim mowa w art. 11 a ustawy.
- Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego oraz członkowie grup roboczych podnoszą swoje kwalifikacje biorąc udział w licznych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Zgodnie z art. 9a ust. 15 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Rada Miejska w Pruszkowie przyjęła Uchwałę nr VIII/57/2011 z dnia 28 kwietnia 2011 r. w sprawie trybu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

W dniu 22 lipca 2011 r. Zarządzeniem nr 97/11 w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w mieście Pruszkowie Prezydent Miasta Pruszkowa powołał Zespół Interdyscyplinarny (skład osobowy Zespołu zmieniany był trzykrotnie).

Zgodnie z § 1 ust 3. Uchwały nr VIII/57/2011 z dnia 23 lipca 2011 r. Rady Miejskiej w Pruszkowie „*Zespół Interdyscyplinarny powoływany jest na okres 3 lat*”. W związku z powyższym kadencja Zespołu wygasła z dniem 22 lipca 2014 roku. Powołanie członków Zespołu Interdyscyplinarnego na kolejną kadencję nastąpiło zarządzeniem z dnia 23 lipca 2014 r. roku Prezydenta Miasta Pruszkowa Nr 77/2014 w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w mieście Pruszków. Skład Zespołu został zmieniony Zarządzeniem nr 103/14 Prezydenta Miasta Pruszkowa z dnia 25 września 2014 r. oraz Zarządzeniem Nr 47/16 Prezydenta Miasta Pruszkowa z dnia 12 maja 2016 r.

Mimo zapisu w Uchwale nr VIII/57/2011 z dnia 23 lipca 2011 r. iż w skład Zespołu mieli zostać powołani przedstawiciele gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych Zarządzeniem nr 77/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. Prezydenta Miasta Pruszkowa nie powołano przedstawiciela tej instytucji, co jest niezgodne z art. 9a ust. 3 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz z zapisami Uchwały nr VIII/57/2011 z dnia 23 lipca 2011 r. Rady Miejskiej w Pruszkowie. Niemniej jednak w trakcie kontroli ustalono, iż przed powołaniem obecnego składu Zespołu Prezydent Miasta Pruszkowa występował do Przewodniczącej GKRPA o wskazanie osoby do prac w Zespole zgodnie z podpisanym porozumieniem. W odpowiedzi Przewodnicząca GKRPA poinformowała, że z uwagi na to, iż czterech członków komisji jest wskazanych przez swych bezpośrednich zwierzchników do prac w Zespole, GKRPA nie jest w stanie wskazać dodatkowej osoby. Jednocześnie stwierdzono, iż Członkami ZI, którzy jednocześnie pełnią funkcję członków GKRPA są przedstawiciel policji, przedstawiciel MOPS w Pruszkowie oraz dwóch kuratorów zawodowych.

Podczas kontroli stwierdzono, że w Mieście Pruszków zostały zawarte stosowne porozumienia z jednostkami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu.

Zgodnie z art. 9c ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wszyscy członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego zobowiązali się do zachowania poufności informacji i danych uzyskanych przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Stosowne oświadczenia złożyli również członkowie grup roboczych. Jedynym członkiem Zespołu, który nie podpisał oświadczenia jest przedstawiciel Prokuratury Rejonowej w Pruszkowie. Jednak w trakcie kontroli złożono wyjaśnienia, iż brak oświadczenia wynika z faktu, iż nigdy nie wzięła ona udziału w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego, jak również nie miała żadnego dostępu do dokumentacji będącej w posiadaniu Zespołu.

Obecnie Przewodniczącym Zespołu Interdyscyplinarnego jest Kierownik Rewiru Dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Pruszkowie – Pan Marcin Skowroński. Członkowie Zespołu powołali również jednego ze swych członków na Zastępcę Przewodniczącego. Funkcję Przewodniczącego Zespołu w poprzedniej kadencji Zespołu pełnił Pan Piotr Deputowski - przedstawiciela Straży Miejskiej.

Na podstawie ustaleń dokonanych podczas kontroli stwierdzono, iż Zespół Interdyscyplinarny spotyka się zgodnie z potrzebami nie rzadziej niż raz na trzy miesiące, co jest zgodne z art. 9a ust. 7 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Niemniej jednak ustalono, iż w okresie poddanych kontroli przedstawiciel Prokuratury Rejonowej powołany na członka Zespołu Interdyscyplinarnego nie wziął udziału w żadnym posiedzeniu Zespołu.

Protokoły ze spotkań zawierają informacje na temat omówienia sytuacji rodzin dla których prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”, jak również zapisy na temat podjętych decyzji dotyczących zamknięcia procedur.

Obsługę organizacyjno–techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszkowie, zgodnie z art. 9a ust. 9 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zbiór danych związanych z realizacją procedury Niebieskiej Karty został zgłoszony do GIODO.

Z ustaleń dokonanych podczas kontroli wynika, iż grupy robocze powoływane są przez Przewodniczącego Zespołu z kilkudziesięciu przedstawicieli służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wskazanych do grup roboczych w Zarządzeniu Nr 1 Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z dnia 10.10.2013 r. oraz Nr 2 Zespołu Interdyscyplinarnego z dnia 4.02.2015 r.

W roku 2015 w mieście Pruszków wszczęto procedurę Niebieskiej Karty dla 74 rodzin (wypełnienie NK-A: policja - 63 karty, MOPS - 8 kart, oświata – 3 karty), kontynuowano również pracę z 45 rodzinami w ramach procedury wszczętej w latach poprzednich. Powołano 74 grupy robocze do pracy z osobami doznającymi przemocy i sprawcami przemocy w rodzinach, które spotkały się w 2015 roku 417 razy. Liczba przekazanych przez Zespół Interdyscyplinarny zawiadomień do organów ścigania o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie wyniosła 5.

W zakresie prowadzonych procedur Niebieskie Karty stwierdzono, iż:

- procedura Niebieskie Karty wszczynana była przez różne podmioty m.in. przedstawicieli policji, pracowników socjalnych, oświaty.
- w większości spraw formularze „Niebieskie Karty” przekazywane były do Przewodniczącego ZI w określonym ustawowo terminie o jakim mowa w § 7 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (w dwóch sprawach termin został przekroczony),

- Przewodniczący Zespołu informował o wpływie formularza członków grupy roboczej w terminie o jakim mowa w § 8 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r.,
- we wszystkich skontrolowanych procedurach Przewodniczący powołał grupę roboczą,
- w większości przypadków skład grup roboczych ograniczał się do przedstawiciela policji oraz ośrodka pomocy społecznej, stwierdzono mały udział w pracach grup roboczych przedstawicieli innych służb zaangażowanych w procedurę „Niebieskie Karty”,
- na spotkania grup roboczych zapraszano osobę doznającą przemocy oraz wzywano sprawcę przemocy (wyznaczając różne godziny spotkań co jest zgodne z § 17 ust. 2 rozporządzenia),
- w ramach procedury wypełniano formularze „NK-C” z osobą doznającą przemocy,
- w niektórych przypadkach stwierdzono brak wypełnienia „NK-D” ze sprawcą przemocy, mimo że sprawca zgłosił się na spotkanie grupy roboczej co jest niezgodne z § 8 ust. 2 oraz ust. 6 rozporządzenia,
- we wszystkich przypadkach wyznaczano krótki termin między wszczęciem procedury a pierwszym posiedzeniem grupy roboczej, a spotkania grup roboczych miały miejsce wielokrotnie w trakcie trwania procedury,
- opracowywano podział działań prowadzonych w ramach procedury dla przedstawicieli poszczególnych służb,
- w niektórych przypadkach brak dokumentacji potwierdzającej monitorowanie sytuacji rodziny,
- zarówno osoby doznające przemocy, jak również sprawcy przemocy otrzymywali propozycję specjalistycznego poradnictwa,
- zakończenie procedur dokumentowane było w formie protokołu, a o zakończeniu powiadamiano podmioty uczestniczące w procedurze, jednak w protokołach z zakończenia procedury brak opisu działań o jakich mowa w § 18 ust. 2 pkt. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Za powstanie nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Prezydent Miasta Pruszków.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pana o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Uregulować kwestie dotyczące przyporządkowania zadań związanych z budową systemu przeciwdziałania przemocy w mieście Pruszków.
2. Podjąć działania zmierzające do regularnego udziału w spotkaniach Zespołu wszystkich jego członków zgodnie w podpisanymi porozumieniami o współpracy w Zespole, a skład grup roboczych w przypadkach uzasadnionych do tego potrzebami rodziny rozszerzać o przedstawicieli innych służb zaangażowanych w procedurę „Niebieskie Karty” poza standardowo powoływanymi przedstawicielami policji oraz pracownikami socjalnymi.
3. Formularze NK-A przekazywać do Przewodniczącego ZI w określonym ustawowo terminie o jakim mowa w § 7 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

4. Monitorować sytuację rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” oraz szczegółowo i systematycznie prowadzić dokumentację związaną z realizacją procedury przez zobligowanie wszystkich członków grup roboczych do dokumentowania podejmowanych działań zgodnie z § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku.
5. Realizować zapisy § 8 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. dotyczące wypełniania formularza „Niebieska Karta – D”.
6. Zakończenie procedur dokumentować w formie protokołu uwzględniającego opis działań o jakich mowa w § 18 ust. 2 pkt. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r.

Wskazane jest również uregulowanie kwestii związanych z powołaniem w skład Zespołu Interdyscyplinarnego przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jako osobę delegowaną z tej instytucji, zgodnie z art. 9a ust. 3 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz podpisanym porozumieniem.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163), w związku z art. 7 ust.1 pkt 5 i 6 oraz art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.), kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej.

W przypadku nie zgłoszenia lub nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej *kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6 000 zł.*

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Wiesława Kacperek-Biegańska

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej